

basis. Komiteen blev sammensat af 2-3 sagkyndige fra hvert land. Som danske sagkyndige blev udpeget kontorchef W. Weincke, ministeriet for kulturelle anliggender, og professor, dr. jur. Mogens Koktvedgaard, Københavns Universitet.

I direktiverne for komiteen blev det fremhævet, at hovedmålet med revisionsarbejdet skulle være at tilpasse lovgivningen dels til den tekniske udvikling, der havde fundet sted siden 1961, dels til den udbygning af ophavsmændenes organisationer, som var sket i denne periode. Der tilsigtedes ingen ændring i lovenes grundlæggende principper og systematiske opbygning.

Komiteen afgav en 1. delbetænkning »Upphovsrätt I - Fotokopiering och bandinspelning särskilt inom undervisningsverksamhet« (NU 1973:21) i februar 1974.

I betænkningen foreslår komiteen:

- 1) at der gennemføres aftalelicensbestemmelser for fotokopiering inden for undervisnings- og erhvervssektoren m.v. (§§ 11 a-c). Aftalelicenssystemet indebærer, at adgangen til at foretage fotokopiering gøres afhængig af kollektivaftaler med ophavsmændenes organisationer. Når kollektivaftalen er indgået, får aftalen efter loven virkning i forhold til rettighedshavere, der ikke er tilsluttet organisationerne.
- 2) at ophavsretslovens § 17 ændres, således at der bliver en udvidet adgang til at foretage optagelse af radio- og fjernsynsudsendelser til undervisningsbrug.

Med hensyn til § 17 går forslaget nærmere ud på, at skoler og andre undervisningsinstitutioner skal have ret til at optage radio- og fjernsynsudsendelser på lyd- og billedbånd til undervisningsbrug uden samtykke fra ophavsmændene. Optagelsesadgangen skal gælde for alle udsendelser, ikke kun for undervisningsudsendelser. For optagelse af andre udsendelser end undervisningsudsendelser foreslås en tvangslicensordning, der sikrer ophavsmændene ret til vederlag for sådanne optagelser. De svenske sagkyndige foreslår vederlagsordningen udformet som en aftalelicens svarende til bestemmelserne om fotokopiering, jfr. ovenfor.

Den foreslåede tvangslicensordning indebærer, at ophavsmændene udelukkende får ret til vederlag, ikke nogen ret til at modsætte sig eller stille betingelser for at optagelsen foretages. Kan der ikke opnås enighed om vederlagets størrelse, kan spørgsmålet indbringes til endelig administrativ afgørelse i det i lovens § 54 omhandlede nævn (tvangslicensnævnet).

Om komitébetænkningen har der i foråret 1974

været indhentet udtalelser fra en række institutioner og organisationer af ophavsmænd m. v. Reaktionen på komitéforslagene har generelt været positiv. Fra flere sider, bl. a. fra administrationsdepartementet og industrirådet, har man dog tilkendegivet betænkelighed ved de praktiske og administrative konsekvenser ved de foreslåede aftalelicensordninger, navnlig på fotokopieringsområdet. Ophavsmændenes og de udøvende kunstneres organisationer har taget afstand fra forslaget til ændring af § 17. Organisationerne finder, at alle optagelser til undervisningsbrug bør være betinget af samtykke fra ophavsmændene. Organisationerne er videre af den opfattelse, at såvel den gældende lovs § 17 som den foreslåede lovændring er udformet på en måde, der ikke stemmer med Bernerkonventionen og ophavsmændenes legitime interesser. For såvel undervisningsudsendelser som andre udsendelser ønsker organisationerne gennemført aftalelicensbestemmelser, der tilgodeser ophavsmændenes økonomiske interesser og giver kontrolmulighed med hensyn til anvendelsen af de foretagne optagelser. Undervisningsministeriet, radiatorådet, kommunernes landsforening, LO samt en række folkelige oplysningsorganisationer har understreget behovet for, at der hurtigt tilvejebringes muligheder for gennem lyd- og billedoptagelser at efteranvende udsendelser i radio og fjernsyn inden for undervisnings- og folkeoplysningssektoren. De nævnte myndigheder og institutioner har derfor stillet sig positivt til en gennemførelse af forslaget til ændring af § 17.

Efter at komitébetænkningen i foråret 1974 havde været til høring i samtlige nordiske lande tog den svenske regering i november 1974 initiativ til, at spørgsmålet om reformbehovet inden for ophavsretten og formerne for det nordiske lovgivningssamarbejde blev taget op til drøftelse i Nordisk Ministerråd. Overvejelserne resulterede i, at Ministerrådet i maj 1975 vedtog nye retningslinier for revisionsarbejdet. Rådet bestemte videre, at revisionsarbejdet fremtidigt skulle varetages af nationale ophavsretskomiteer, hvis formænd skulle udgøre et nordisk samarbejdsudvalg med den opgave at søge den nordiske retsenhed på området bevaret og udbygget. Endelig blev det besluttet, at spørgsmålet om lovgivning på basis af delbetænkningen fra den nordiske ophavsretskomité skulle forhandles på departementalt plan mellem de implicerede ressortministerier.

I overensstemmelse med Ministerrådets beslutning har ministeriet for kulturelle anliggender i maj 1976 nedsat et dansk ophavsretsudvalg bestående af repræsentanter for ophavsmandsorgani-